

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-743/22-B

Název	Základní škola a gymnázium Ježek bez klece
Sídlo	Horákov 61, 664 04 Mokrá-Horákov
E-mail	gabriela.jezkova@jezekbezklece.cz
IČ	02900041
Identifikátor	691006270
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. Gabriela Boček Ježková
Zřizovatel	Gabriela Boček Ježková, Horákov 61, 664 04 Mokrá-Horákov
Místo inspekční činnosti	Lidická 1981/6, Brno
Termín inspekční činnosti	17. 5. 2022 – 19. 5. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b), c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školního vzdělávacího programu.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu.

Charakteristika

Základní škola a gymnázium Ježek bez klece (dále „škola“) je školskou právnickou osobou zřízenou od roku 2014, která ve školním roce 2021/2022 vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), činnost střední školy zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení nevykonává. V době realizace inspekční činnosti škola zajišťovala základní vzdělávání 128 žáků, z nichž 52 žáků bylo vzděláváno ve dvou třídách se spojenými ročníky prvního stupně a čtyřech třídách druhého stupně ZŠ. V době inspekční činnosti škola evidovala čtyři žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávala formou individuálního vzdělávání 76 žáků. Škola je členem Asociace svobodných demokratických škol, jejichž filozofie je založena zejména na sebeřízeném vzdělávání, dobrovolnosti, otevřenosti, důvěře, partnerství a samosprávě.

Školní stravování pro žáky je školou zajišťováno prostřednictvím smluvně sjednaného dodavatele z jiného školského zařízení.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) má jasně stanovenou vizi školy, jejímž cílem je nabízet všem žákům základní vzdělávání formou přirozeného učení založeného na důvěře, vnitřní motivaci, osobní svobodě a zodpovědnosti za své vzdělávání i chování. Ke stanoveným vzdělávacím cílům ředitelka průběžně směřuje. Ne vždy jsou však veškeré činnosti realizovány v souladu s odpovídajícím zajištěním bezpečnosti žáků. Vzhledem k postupně narůstajícímu počtu žáků školy ředitelka od tohoto školního roku stanovila dvě zástupkyně, kterým vhodně předala část svých kompetencí. Ředitelka si jako svůj poradní orgán mimo pedagogické rady ustanovila sněm složený ze všech pedagogů a žáků, v rámci kterého jsou projednávána témata navržená kterýmkoliv jeho členem. Sněm má i rozhodovací pravomoci, kterých aktivně využívá. V rámci řízení školy se žáci a pedagogové rovněž schází každý den ráno na společném setkání, kde se seznámí s programem dne, popřípadě řeší vzniklé aktuální problémy. U žáků jsou tak vhodně postupně rozvíjeny sociální a komunikativní kompetence. Vzdělávání žáků zajišťuje kvalifikovaný pedagogický sbor, který se dle potřeb školy a svých zájmů průběžně vzdělává. Škola nemá zavedený systém uvádění nových pedagogických pracovníků, zkušenosti pedagogové však z podstaty filozofie školy začínajícímu učitelům kdykoliv pomáhají. Vedení školy se v rámci své řídicí a kontrolní činnosti zaměřuje především na oblast organizační, v menší míře na oblast průběhu samotného pedagogického procesu. Hospitační činnost cílí zejména na pozitivní zjištění, ne však na zkvalitňování vzdělávání žáků se záměrem vytvářet jim takové podmínky, aby se zájmem setrvali ve výuce.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je promyšleně propojen s koncepcí školy. Do učebního plánu ZŠ jsou zařazeny vyučovací předměty, jejichž vzdělávací obsah tvoří celé vzdělávací obory nebo je integrován z více vzdělávacích oblastí. Integrovaný pojetí vzdělávacího obsahu odpovídá vzdělávací koncepci školy a vhodně podporuje projektovou výuku, pro kterou je v učebním plánu stanovena časová dotace samostatného učebního předmětu Projekt. Specifická organizace výuky formou lekcí odpovídá pojetí svobodné demokratické školy. V rámci výuky je pravidelně každý týden zařazován celoškolský výlet, na jehož přípravě se podílejí žáci, kteří spolurozhodují o náplni společně tráveného dne.

Pro naplňování školního vzdělávacího programu má škola vytvořeny standardní materiální podmínky. Žáci ke svému vzdělávání využívají optimálně vybavené prostory školy. Pro výuku předmětů výchovného zaměření, jazyků, přírodovědných předmětů a informatiky jsou určeny méně prostorné tematicky vybavené učebny. Větší učebny jako kuchyňka,

tělocvična a relaxační místnost s kobercem, matracemi a horolezeckou stěnou jsou vhodně využívány ke shromažďování se a výuce skupin s větším počtem žáků. Žáci mají možnost při svém vzdělávání využívat školní knihovnu, kde si mohou na základě své vnitřní motivace půjčit kromě literatury i učebnice a stolní hry. Ve společných prostorách jsou umístěny tabule s týdenním rozvržením výuky jednotlivých lekcí a nástěnky zajišťující přehled o pohybu žáků po škole i mimo ni.

Poradenské služby ve škole zajišťuje školní poradenské pracoviště (dále „ŠPP“) pod vedením školního psychologa, který pomáhá žákům řešit vztahy s ostatními či s případnými adaptačními obtížemi a podporuje je v hledání vnitřní motivace k učení a plnění svých závazků. Jeho přítomnost se jeví jako velmi účinná. Členové ŠPP pravidelně předávají aktuální informace o diagnostikovaných vzdělávacích potřebách a podpůrných opatřeních všem pedagogickým pracovníkům, vyhodnocují účinnost poskytované podpory a v případě potřeby přijímají opatření ke zlepšení vzdělávacích výsledků. Je-li to třeba, vhodně nabídnou žákům individuální vedení, lekce směřující k rozvoji jejich učebních strategií či k rozvoji oslabených dílčích funkcí. Vzhledem k jednotnému nastavení všech zaměstnanců se přirozeně daří zpracovaný minimální preventivní program aplikovat do běžných každodenních situací a účelně řešit vzniklé problémy. Na realizaci se také výraznou měrou podílí systém školních žakovských demokratických nástrojů, který efektivně řeší případné problematické chování žáků. Jako přínosná pro příjemnou školní atmosféru je každodenní přítomnost terapeutického psa. Díky němu mohou někteří žáci lépe zvládat případné stresové situace, čímž je podporována filozofie školy vytvořit pro všechny příjemné a vstřícné školní prostředí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované výukové lekce probíhaly v příjemné, přátelské a vstřícné atmosféře. Jejich kvalitu snižovaly především na prvním stupni méně rozvinuté pedagogické dovednosti učitelů v oblasti motivace žáků či méně vhodný výběr výukových metod a didaktických prostředků. Výukový čas proto často nebyl efektivně využíván pro osvojování znalostí a dovedností žáků. Celkový přínos sledovaných výukových lekcí nepříznivě ovlivňovala také poměrně nízká účast žáků. Ti v rámci svobodného rozhodování o způsobu svého zapojení do denního programu upřednostňovali, před lekcemi připravenými a vedenými pedagogy, spíše druhou možnost, a to volné činnosti podle vlastního zájmu, kterým se věnovali převážně samostatně, v menší míře ve dvojicích či skupinkách nebo s přímou podporou některého z učitelů. Při samostatné práci věnovali čas v souladu s filosofií svobodné školy jiným vzdělávacím aktivitám nesouvisejícím s aktuální nabídkou připravenou učiteli, při kterých převážně využili výpočetní techniku a jiné mobilní technologie. Lekcí určených prioritně pro žáky prvního stupně se účastnili dle osobního zájmu i žáci druhého stupně, kteří však převážně nebyli do výuky aktivně zapojeni. Zodpovědnost za své učení byla ponechána na každém žákovi, proto cíleně nebyla věnována pozornost shrnutí učiva a zhodnocení práce učitelem a žáky v průběhu a v závěru vyučování. Vzhledem k tomu, že žáci často nesetrvávají ve výuce do konce daného předmětu, vyhodnotit naplnění cíle hodiny a ověřit přínos výuky pro žáky je nereálné. Sebehodnocení žáků či vrstevnické hodnocení v průběhu hospitovaných vzdělávacích aktivit neprobíhalo způsobem definovaným ve vizi školy.

Výrazným pozitivem všech vyučovacích hodin byla otevřenost účastníků vzdělávání, vedení žáků ke komunikaci a dovednosti argumentovat. Komunikační i sociální dovednosti si osvojovali i při jednání sněmu či na každodenně konaném ranním setkání. Žáci při jednáních dokázali respektovat názor většiny. Projev žáků před ostatními žáky školy

a vyučujícími byl při jednáních spontánní a často podpořen přiměřenou argumentací. Při výuce však vyučující nevěnovali dostatečnou pozornost rozvoji kultivovaného projevu žáků, vhodně nereagovali na použité agramatismy a vulgarismy.

Zpracované úkoly včetně písemností si žáci systematicky nezakládají, nemohou se tak k vypracovaným úkolům v případě potřeby vracet. Z předloženého vzorku písemností žáků a prací umístěných v prostorách školy je zřejmé, že úpravě a práci s chybou vyučující nevěnují dostatečnou pozornost. Dostupné písemné výstupy žáků obsahovaly řadu pravopisných chyb, s nimiž se formativně nepracovalo, což může vést k jejich nevhodné fixaci.

Nabízené činnosti v hospitovaných hodinách na prvním stupni byly učiteli méně promyšlené, neumožňovaly přítomným žákům více ročníků systematicky se rozvíjet v návaznosti na jejich již osvojené znalosti a schopnosti. Zařazené činnosti probíhaly převážně frontálně a v některých případech byly jednotvárné a časově náročné. Následkem toho docházelo ke ztrátě vnitřního zájmu žáků, kteří věnovali část výukového času jiným činnostem nesouvisejícím s probíraným učivem, někteří využili možnosti odejít z výuky. Projev nižšího zájmu žáků o výuku nebyl impulsem pro vyučující uzpůsobit ji tak, aby žáci opětovně o nabízené vzdělávání projevíli zájem. Výrazná osobní motivace vzdělávat se byla pozorována pouze u žáků prvního ročníku při výuce matematiky, která byla vedena Hejného metodou. Tato výuka však byla negativně ovlivněna vedením lekce pedagožkou bez absolvovaného kurzu realizované metody. Žáci, kteří si doposud neosvojili dovednost správného psaní číslic, si při plnění zadaných úkolů v pracovním listu fixovali nesprávné psaní. Přehledné opravě četných chyb při plnění úkolů bránilo nevhodné psaní fixou. V hospitovaných hodinách nebyly vyučujícími nabízeny žákům činnosti, v rámci kterých by si mohli osvojovat dovednost čtení a psaní. Výuka byla vhodně materiálně podpořena drobnými pomůckami či pracovními listy. Hodina tělesné výchovy určená pro žáky prvního stupně byla zaměřena na relaxaci žáků. Prvky jógy byly využity k protahování a posilování a zároveň propojeny s abecedou. Učitelce se podařilo účelně zapojit žáky do práce ve dvojici a ve skupině, tím podpořila jejich schopnost kooperace, současně si osvojovali vhodné návyky denního režimu založené na principech zdravého způsobu života a na účinných metodách regenerace. Podobně jako na výletě i zde bylo v souladu s filozofií školy ponecháno na rozhodnutí žáků, zda využijí odpovídající (sportovní) oděv a obuv. Na rozdíl od pedagogů, kteří jim tak poskytovali názorný příklad, většina žáků sportovní oblečení neměla.

Při výuce na druhém stupni učitelé navazovali na již získané znalosti a zkušenosti žáků, podporovali jejich snahu o samostatné řešení předložených problémů a poskytovali jim dostatek času na řešení úkolu. V úvodu nebyl vždy sdělen cíl výuky, což se projevilo v závěrech hodin, ve kterých nedocházelo ke společnému vyhodnocení naplnění cíle. Učitelé ve výuce vhodně využívali rozmanité metody a formy výuky, méně využívali kooperativní formy práce. Využití digitálních technologií ve výuce bylo účelné, žáci iniciativně vyhledávali doplňující informace na internetu a v lekci cizích jazyků a matematiky učivo procvičovali prostřednictvím interaktivních her. Do výuky byly vhodně zařazeny pokusy a pozorování, vyhledávání různých informací, rukodělné práce, strategické hry, ale také relaxace a odpočinek. V lekcích Matvědy (v matematice, fyzice a přírodovědě) pedagogové nabízeli žákům pestré výukové metody, vedli je ke kritickému myšlení, uplatňovali mezipředmětové vztahy, situační a prožitkové učení. Názornost výuky promyšleně podporovali řadou učebních pomůcek, materiálů a didaktickou technikou. Lekce probíhaly zpravidla frontálně, v některých hodinách se vyučujícím podařilo vytvořit dobré příležitosti pro spolupráci žáků v rámci skupin či dvojic a tím přítomné žáky na delší dobu zaujmout. Žáci pracovali s připravenými texty, jejichž obsah podporoval rozvoj čtenářské gramotnosti. Jednotlivých lekcí se účastnili žáci různého věku, diferenciací učiva však nebyla

zaznamenána. V lekcích předmětu Projekt pracovali žáci 9. ročníku se svými konzultanty individuálně, což podporovalo průběžnou realizaci zvoleného námětu. Žáci nižších ročníků druhého stupně se věnovali projektu Jedlá zahrada, jehož prostřednictvím škola vhodně buduje jejich vztah k přírodě a životnímu prostředí.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení žáků vychází z cíle podpořit u nich v procesu učení autonomii a vnitřní motivaci v bezpečném prostředí. Výrazným motivačním rysem této vzdělávací strategie je přenesení zodpovědnosti za učení na žáka. Ne vždy však žáci dostatečnou mírou vnitřní motivace disponují.

Počet žáků vzdělávaných ve škole umožňuje vyučujícím udržovat si dobrý přehled o aktuální úrovni osvojených dovedností žáků i jejich celkové úspěšnosti v klasifikačním období. Ředitelka společně s pedagogy postupně vyvíjí a upravuje funkční nástroje, které umožňují systematickou evidenci plnění vzdělávacího programu včetně dosahovaných výsledků jednotlivých žáků. Učitelé pečlivě sledují a zaznamenávají vzdělávací pokrok každého žáka do společných sdílených dokumentů, ve kterých jsou přesně a jasně definovány jednotlivé výstupy pro dané vzdělávací období. Do těchto dokumentů vedle úrovně vzdělávacích výsledků rovněž zaznamenávají slovní hodnocení projevů chování žáka ve škole, oceňují jeho aktivitu a kreativitu, všímají si jeho ochoty spolupracovat s ostatními a věnují pozornost rozvoji jeho osobnostních předpokladů. Pololetní a závěrečné hodnocení se vedle pozorování učitelů výrazně opírá i o sebehodnocení samotného žáka, které si samostatně zpracovává na základě svých dosažených pokroků. Díky tomu může žák vědomě sledovat svůj vlastní vzdělávací pokrok a plánovat další učení. Hodnocení na konci každého pololetí probíhá formou tzv. kolokvií. Žáci mohou v případě zájmu prokazovat na základě testů či písemných prací svoje znalosti a dovednosti, převážně se ale celkové hodnocení opírá o pozorování žáka ve výuce a jeho sebehodnocení.

Zákonní zástupci jsou v případě jejich zájmu o výsledcích vzdělávání informováni na každoměsíčních schůzkách. V případě vzdělávacích obtíží žáka s nimi škola dostatečně komunikuje a tím snižuje riziko školní neúspěšnosti. Škola nevyužívá externí hodnotící nástroje, ale jako nástroj zpětné vazby využívá úspěšnost svých žáků u přijímacích zkoušek na střední školy. Žáci jsou v přijímacím řízení úspěšní a pokračují ve vzdělávání na středních školách dle svého výběru. Další úspěšnost škola sleduje zejména díky úzkým vztahům, kdy se žáci vrací do školy na návštěvu a sdělují svoje postřehy a případné obtíže při vzdělávání na středních školách. Ředitelka této zpětné vazby vhodně využívá a tím zkvalitňuje vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- V posledních třech letech došlo k výraznému nárůstu počtu přijatých žáků, a to o téměř 60 %, žáků vzdělávaných formou individuálního vzdělávání má škola za stejné období o 9 % více.
- Ve školním roce 2021/2022 došlo ke změně názvu školy.

Silné stránky

- Vysoká sounáležitost pedagogů s alternativním zaměřením školy a jejich osobní angažovanost má pozitivní vliv na utváření školní komunity.

- Participace žáků na rozhodování o pravidlech a chodu školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Výukové lekce pro věkově smíšené skupiny neobsahovaly diferencované činnosti, zadání úkolů bylo pro všechny žáky stejné, což snižuje zájem žáků o účast ve výuce a efektivitu využití vyučovacího času.
- Není kladen dostatečný důraz na osvojování techniky čtení a psaní.
- Kontrolní činnost vedení školy není dostatečně efektivní vzhledem ke zkvalitňování vzdělávacího procesu žáků.
- Pedagogům se nedaří vhodnou nabídkou rozvíjet vnitřní motivaci některých žáků setrvat v nabízených aktivitách v rámci jednotlivých vyučovacích lekcí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit hospitační činnost na zvyšování úrovně vzdělávání žáků. Konkrétně stanovovat cíle hospitační činnosti a vyhodnocovat její výsledky.
- Zavést systém uvádění nových pedagogických pracovníků.
- Vytvářet podmínky pro zajištění požadované efektivity vzdělávání žáků při všech realizovaných formách výuky, zejména v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Reflektovat v přípravě výukových lekcí možnost výraznějších věkových rozdílů žáků ve skupinách a přizpůsobit tomu volbu metod, činností a náročnost cílů.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina školské právnické osoby ze dne 11. 9. 2013 s účinností od 1. 1. 2014 vč. Dodatku s účinností od 1. 9. 2021 ze dne 5. 8. 2021
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení IZO: 181 054 311 ze dne 10. 5. 2022
3. Výpis z rejstříku školských právnických osob, vedeného ve složce 2014 pod pořadovým číslem 015, den zápisu 1. 9. 2014, tisk ze dne 12. 5. 2022

4. Jmenovací dekret ředitele školské právnické osoby s účinností od 15. 4. 2014 z 14. 4. 2014
5. Potvrzení o absolvování kvalifikačního studia pro ředitele škol a školských zařízení ze dne 29. 5. 2014
6. M3 Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2021 ze dne 14. 10. 2021
7. Výroční zpráva za školní rok 2020/2021
8. Personální dokumentace pedagogických pracovníků ve školním roce 2021/2022
9. Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2020/2021
10. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání SRaZ v Ježkovi bez klece, aktualizace k 1. 9. 2021 a jeho přílohy – učební plán, vzdělávací obsah, začlenění průřezových témat
11. Školní a klasifikační řád ze dne 1. 9. 2021
12. Rozvrhy hodin jednotlivých ročníků platné ve školním roce 2021/2022
13. Školní informační systém Edookit – školní matrika, hodnocení žáků, elektronické třídní knihy, nepřítomnost žáků a její omlouvání
14. Zápisy z jednání pedagogické rady a pracovních porad ve školním roce 2021/2022
15. Záznamy ze vzájemných hospitací ve školním roce 2021/2022
16. Dokumentace školního poradenského pracoviště – osobní složky žáků (4 spisy)
17. Minimální preventivní program – platný od 1. 9. 2022
18. Strategie školního poradenského pracoviště, nedatováno
19. Záznamy hodnocení žáků (vzorek) – za 1. pololetí školního roku 2021/2022
20. Sebehodnotící formuláře žáků (vzorek) - za 1. pololetí školního roku 2021/2022
21. Třídní knihy – školní rok 2021/2022 k termínu inspekční činnosti (výtisk z Edookit)
22. Denní záznamy učitelů o jednotlivých žácích a jejich aktivitách (vybraný vzorek)
23. Portfolia žáků základní školy vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
24. Aktuální školní web jezekbezklece.cz
25. Dokumentace školy k posouzení ekonomických podmínek školy a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
26. Smlouva o poskytování stravování cizím strávníkům žáci a zaměstnanci ZŠ a G Ježek bez klece z 31. 8. 2021 se Školní jídelnou Brno, Úvoz 55, příspěvkovou organizací
27. Smlouva č. JMK: 069459/21/OŠ z 11. 2. 2021 o poskytnutí dotace ve školním roce 2021/2022
28. Nájemní smlouva se Statutárním městem Brnem z 30. 7. 2019 vč. Dodatku č. 1 z 23. 8. 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csic.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jan Dusík, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jan Dusík v.r.

Mgr. Marcela Hanáková, školní inspektorka

Mgr. Marcela Hanáková v.r.

Mgr. Zora Spurná, školní inspektorka

Mgr. Zora spurná v.r.

Ing. Hana Šarounová, kontrolní pracovnice

Ing. Hana Šarounová v.r.

Mgr. Lenka Zárubová, školní inspektorka

Mgr. Lenka Zárubová v.r.

V Brně 14. června 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Gabriela Boček Ježková,
ředitelka školy

Mgr. Gabriela Boček Ježková v.r.

V Brně 16. června 2022